

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primeroma zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.
Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 220.

V Ljubljani, v sredo 28. septembra 1887.

Letnik XV.

Čehi in Nemci.

(Dalje.)

V mestnem zastopu Praškega starega mesta je bilo 16 Nemcev in dva Čeha. Vsled kr. dekreta z dné 21. oktobra 1413 je bilo izvoljenih v mestni zastop 9 Nemcev in 9 Čehov. Ko je bil Hus v Konstanci obsojen, pričeli so se grozoviti husitski boji. Narodnostni fanatizem dosegel je vrhunec; obe stranki ste tekmovali v grozodejstvih. V češkem deželnem zboru l. 1419 sklenili so deželni stanovi, da noben tujec ne sme dobiti službe na Češkem, v vseh mestih, kjer stannujejo Čehi, morajo biti češki magistrati, in sodnijske obravnave vršiti se morajo v češčini. Nemški rudokopi so v Kutni Gori vse husite, ktere so vjeli, pomorili ali pa žive pometali v rudnike. Žiška je razglasil l. 1423, da je zgrabil orožje „ne le za resnico božje postave, temveč tudi za češki in slovanski narod“. Tedaj že so Čehi večkrat vabili Poljake v svoj tabor proti Nemcem.

Ti zgodovinski dogodki ovržejo vse trditve, da je namreč narodnostno vprašanje iznašla še le francoska revolucija. „Slovanske vzajemnosti“ sledove najdemo že v onih davno minolih stoletjih. Narodnostna ideja je husite navduševala v boji „za vero in dom“. To so zgodovinske resnice, ki nam pojasnujejo razmere med Čehi in Nemci. „Za časa teh bojev“, piše češki pisatelj Vlah, „spremenil je češki narod svoj značaj. V tem časi bil je češki narod do blaznosti navdušen za svojo narodnost. Kelih je bil bojno znamenje, vsa dežela bojni tabor, vse prebivalstvo velika armada.“

Husiti so podlegli na cerkvenem polji, toda narodnostno vprašanje je ostalo na dnevnem redu. Nemci zapuščali so mesta, kamor so se selili Čehi z dežele.

Po sklepu deželnega zbora z dné 24. jun. 1434 smeli so se Nemci vračati v mesta in vasi, če jim je dovolila občina. 23. oktobra istega leta je sklenil deželni zbor, da na Češkem in Moravskem ne sme

dobiti cerkvene službe noben Nемеc. Meseca marca 1435 je sklenil deželni zbor, da Nemci v deželi ne smejo imeti služb, ne posestev.

Vsled vednih bojev zmanjšalo se je število prebivalcev, trgovina in industrija ste propali; kmetijstvo je opešalo in vso oblast dobili so v roke plemenitaši. Ti so samooblastno gospodarili v deželi do l. 1526, ko je Habsburžan Ferdinand I. nastopil vlado. Skoraj sto let trajal je še boj s plemenitaško oligarhijo, do bitke na „beli gori“ (1620). V tem časi se razmere med Čehi in Nemci niso zboljšale. Češko slovstvo se je lepo razvijalo. Kot vzgled duševne delavnosti češkega naroda v onem časi je J. A. Komenský (1592 do 1671), ki si je kot oče novejših didaktike, kot učenjak in pisatelj pridobil veliko slavo.

Kako veliko je bilo nasprotje med Čehi in Nemci, priča postava deželnega zbora iz l. 1615, po kateri ni dobil nobeden državljanske pravice, če ni bil vešč češčini. Kdor pri javnih shodih ni govoril češki, moral je v šestih mesecih iz dežele.

Ko pa pride nesrečno leto 1618, pričnó se za češki narod žalostna dóba, ki je trajala nad 150 let. Častiželjnost in narodno sovraštvo zanesla sta tridesetletno vojsko, ki je ravno češko deželo vrgla v brezno pogube. Češki narod je propal z višine moči in slave v revščino in duševno bédó. Stare češke plemenitaške rodovine padle so v boji na „beli gori“. Skoraj tretjino zemljišča pograbil je fiskus. Nad 30.000 družin, med njimi nad 1000 plemenitaških, zapustilo je nesrečno domovino. Narodnim sovražnikom ste se pridružili kuga in lakota. Okoli tri milijone prebivalcev je imela češka dežela pred osodepolno vojsko, po vojski komaj še 800.000. Zlata Praga je videla v svojem ozidji divjega Šveda, ki ji je pobral zaklade in umetnine. Razrušena in požgana bila so sela, „češke vasi“ so bile v pregovoru kot neznane stvari.

Z materijalno revščino odrevenela in oslabela je tudi duševna moč naroda. Usahnila je vsa češka

kultura, narod je spal zimsko spanje. Enako žalostno so bile posledice tudi v političnem oziru. Nepredvidni, častiželjni voditelji naroda zlorabili so pravico in prostosti dežele in tako povzročili nesrečno osodo. Do l. 1620. je bilo češko kraljestvo le po personalni uniji zvezano z ostalimi habsburškimi deželami in ni bilo gledé postavodajalstva in uprave popolnem neodvisno. Po „novem deželnem redu“ Ferdinanda II. (10. maja 1627) pa je postalo češko kraljestvo avstrijska pokrajina in izgubilo svojo politično samostojnost.

Vsled centralizacije in državnega absolutizma šopirila se je nemščina na Češkem, Moravskem in sploh po avstrijskih deželah v šoli in uradu. Tako se je širila germanizacija. Z dekreti in naredbami odpirala so se nemščini vrata v državne urade in javno življenje. Ideja centralizma je češčino in vse ostale slovanske jezike potisnila v kot, in za časa Josipa II. je bila nemščina tako rekoč državni jezik v uradu in šoli.

To nasilstvo, ki je moralo žaliti vse nenemške narode, imelo je nepričakovan vspeh. Josip II. je hotel nemščino razširiti po vsi državi in tako olajšati vladni sistem; koncem svojega življenja pa je moral spoznati, da vsi narodi toliko bolj sovražijo vsiljeno jim nemščino. Vzbuja se je zopet narodni čút, narodi so ostajali iz dolgotrajnega spanja. Čehi in Madjari bili so prvi, ki so vsled jozefinizma pričeli zavedati se svoje narodnosti.

(Dalje prih.)

Nemiri na Irskem.

Brezozirno postopajo angleški konservativci proti Ircem. Nove prisilne postave že rodé svoj sad. V Mitchelstownu so bili krvavi nemiri.

V imenovanem kraji morala bi se rešiti po novih postavah obravnava proti poslancu in vredniku O'Brienu zaradi njegovih govorov 9. in 11. avgusta.

LISTEK.

Cunjar Jaka.

(Obrazek s Slovaškega. Češki spisala Gabrijela Preissová.)

(Dalje in konec.)

Majdušine oči uprle so se zvedavo v njegovi ustni, rada bi bila že odšla.

Jaka opogumil se je najedenkrat. Jedenkrat mora biti — no, toraj! „Majduša — prosim vas, ali bi me vi ne vzeli? Do konca življenja bili bi srečni — — saj veste — —“

Dalje ni mogel. Vsa barva zginila mu je z obraza in glas se mu je tresel.

Majduša čutila je resnico njegovih besed, a vse prišlo je tako naglo in neverjetno, da se je morala nehoté zasmejati. Potem prišla je še-le v zadrego kakor on, in rekla:

„Nikdar bi si tega ne bila mislila — ali — ker — Pekar, saj ste pošten človek, zato vam povem istino. Čez nekaj tednov vzamem si za moža Tomaža Pažejko; prišel je pred kratkim od vojakov in hodi tu v cukrarno — — morda ga poznate, iz Vublana je.“

Dosta jo je stala ta odkritosrčnost. Kar najhitreje izmuznila se je z otrokom skozi dveri, a Jaka stal je še lep čas tako.

Čez tri tedne selila se je Katusinka v Vublana k Tomaževi materi. Tomaž je že vodil Jaka za roko. Ljudje so si govorili, da je Majduša postala zdaj ponosna, njen bodoči mož je bil reden človek.

Majduša šla je trikrat poslovit se k Jaki, kajti inace ni se mogla sniti z njim — a vedno bilo je zaprto. Zato naročila je domačim, da naj ga pozdravijo, da se mu zahvaljuje za vse dobrote in da mu javlja, da bode imela v četrtek po zgodnji maši v Brezovski cerkvi poroko. In dodala je še, da se ga bodeta z Jakcem često spominjala.

V dan Majdušine poroke podal se je Jaka kakor sicer zgodaj na pot po vaseh. Ni mu bilo sicer treba danes hoditi, a tudi doma ni hotel ostati, da bi se izognil spominom.

Ko je prišel za mestom na cesto, bil je tako zmešan, da ni vedel, kam bi se obrnil.

Premišljuje, a najedenkrat zgrabi ga jeza.

„Meni se je toraj za vse dobrote le smejala? Zdaj pojdem tija, da mi vrne vse novce, ktere sem jej dal, in če ne dá z lepo, tožil jo bom, tožil!“

Razjarjeni Jaka učinil bi bil Majduši o svatbi rad kaj neprijetnega in to bi bila dobra misel!

Hitel je v Brezov in prišedši ob 8. uri tija, šel je naravnost v cerkev.

Jaka je bil pobožen človek. Često ustavljal se je zjutraj v cerkvi pri maši in vroče molil. Zdaj pa je

kipela v njem jeza in žalost s tako silo, da niti mislil ni na posvečeni kraj. Stoprav na stopnicah ustavljal mu je strah korake. Obstal in premišljeval je . . .

Od altarja zazvenel je zvonček dijoč svetost človeku nasproti. Pol dverij bilo je odprtih, in Jakine oči pogledale so notri. Malo ljudij je bilo ondi; hitro zagledal je poročenca. Stala sta pod banderom, oba bila sta odičena in resna. Tomaž imel je roki skleneni in gledal je v tla, Majduša držala je mašno knjigo v roki, a gledala je preko nje na veliki altar. Jaka opazil je na njenem obrazu nasmeh, in ta ga je znova ból in jezil.

„Smeja se; meni se posmehuje!“

Megla se mu dela pred očmi, roki se mu treseti . . .

Med tem prišli ste k cerkvenim dverim dve starki nenavadno glasno govoreč, kajti jedna njiju ni dobro slišala. Jaka pa ju ne čuje. — Stoprv ko ste pri njem, zapazi ju in poslušaj:

„Katusinka ima danes poroko“, deje jedna, „počakajva na njo.“

„Vendar jej je dodelil Bog to srečo, da bo vzela Tomaža,“ reče druga žena. „Spoštovala ga je še kot dekle, a ko je moral k vojakom, pregovorila jo je kumica za onega čevljarja, in revica bila je z njim nesrečna.“

Starki vstopili ste v cerkev.

O'Brien je že nekaj dni prej javno naznanil, da ne bo prišel pred sodišče, in ostal je mož-beseda. Vsled tega so ga s silo pritirali pred sodišče.

Med obravnavo se je v mestu vršil ljudsk shod, kterega so se vdeležili Dillon, Labouchere in trije drugi poslanci. Pred začetkom zborovanja hotel se je vladin stenograf preriti skozi množico na govorniški oder; spremljalo ga je dvaindvajset redarjev. Ljudstvo se je ustavljalo in redarji so se morali umakniti. Čez nekaj minut vrne se močnejši oddelek redarjev in napade ljudstvo s palicami in bajoneti. Pričnè se boj, in redarji morajo bežati v svojo vojašnico. Tu se nekateri redarji obrnejo in streljajo na množico. Dve osebi ste bili takoj mrtvi, dve pa ranjeni. Konečno je stotnija vojakov razpodela ljudi.

Takoj isti večer je poslanec Sexton v angleški spodnji zbornici pri drugem branji finančne postave omenil to zadevo. Trdil je, da so redarji predrzno napadli ljudstvo. Irski prvi tajnik, Balfour, je zavračal to trditev, češ, da so se redarji morali braniti proti narodu. Po njegovem mnenju vlada ni odgovorna za nemire in poboje, temveč voditelji irskega naroda, ki ljudi hujskajo proti postavam.

Ti izgovori so pač prazni. Policija je napadla narod s palicami in bajoneti. Izjemno stanje v Mitchelstownu ni razglašeno, shod je bil dovoljen, in redarji niso imeli pravice s silo delati gaz vladnemu stenografu. Kmetje so sicer zapodili redarje, a ti bi ne smeli streljati, dokler se ni prebrala dotična postava, da je shod razpuščen. Vendar Balfour in vladni listi zavračajo odgovornost na narodno ligo in njene angleške prijatelje.

Nemiri so graje vredni, posebno pa, če jih provzročijo policija. Irski nasprotniki oznanjujejo „moralo“, toda pomisliti morajo, ali je moralno, če narod izzivajo z nemoralnimi sredstvi? Dogodki v Mitchelstownu so prve žalostne posledice irske prisilne postave. Irci se bodo vstrajno in odločno ustavljali novi postavi, in irske razmere se bodo le shujšale. Vsak Irec, kterega zapró, je nov žebelj rakvi sedanje angleške vlade. To je politični pomen nove prisilne postave, za katero se je toliko poganjala vlada.

„Daily News“ piše: „Vlada zasluži grajo zaradi sramotne politike, koje logične posledice so nemiri in umori. Vlada želi krvi, in kri je tekla. Lahko bi se bili preprečili krvavi nemiri v Mitchelstownu. Narod ni imel orožja; ustavil pa se je policiji, ker je motila shod. Možje z orožjem so lahko zmagali. Pokazali so narodu barvo njegove krvi in potem še le odložili orožje. Odgovornost pa mora prevzeti angleški narod. Vprašanje je jasno. Na eni strani postavni umori, na drugi pravičnost in sprave. Ako zahteva angleški narod, da se ponavljajo krvavi nemiri, kedar se irski narod poslužuje svojih pravic, osoda bo kaznovala narod in državo. Ako pa Anglija želi tako osodo, pozabila je svoje preteklost. Vladi je pot odločena. Moriti mora dalje, da Irsko popolnoma uniči, ali pa mora priznati, da so napačni vsi nasilni poskusi, in posluževati se sredstev miru in odškodovanja.“

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. septembra.

Notranje dežele.

Ministerska posvetovanja v Budimpešti obravnavala bodo posebno tudi vprašanje o puškah-repetirkah. Opozicijski listi trdijo, da se bodo zopet posvetovali o utrjenji Budimpešte. Finace niso ravno ugodne, zaradi tega pa hočejo v ta namen dovoliti le malenkost — petnajstih milijonov.

Minister grof Falkenhayn in cesarski namestnik pl. Zalevski obiskala sta dne 25. t. m. razstavo v Krakovem ter sta bila prisotna pri razdelitvi premij lepim domačim konjem. Zvečer priredil je razstaveni odbor banket na čast odličnim gostoma.

Finančni minister namerava uvesti davek na nagizdo ter podražiti smodke.

Pri dopolnilni volitvi v **češki deželni zbor** izvoljen je mesto umrlega profesorja Krejčija grof Vencelj Kaunitz.

Akoravno so **Staročehi** propali pri volitvi v Piseku, vendar se tega njihova glasila skoraj veselè. Dr. Rieger prača v svojem listu ministerskega predsednika Taaflaja, ali hoče izvesti svoj program ali pa oni naučnega ministra. V prvem slučaju ostali bi Čehi tam, kjer so danes, namreč v vladi prijazni večini, o drugem slučaju pa molči staročesko glasilo, najbrže zaradi tega, ker je stvar sama ob sebi dovolj jasna.

Vnanje države.

Srbska ustavna komisija zborovala bo toliko časa, da se skliče skupščina, potem pa bo tej predložila svoje načrte. — Vlada predložila je po svojem zastopniku v Carjemgradu, Stojanu Novakoviću, opominsko noto zaradi otvorjenja že dogotovljene železnične zvezne proge Vranja-Uesküb, v kateri prav odločno zahteva Srbija, da izroči Turčija to progo kmalu prometu, sicer bi bila odgovorna za vsako škodo, katero bi imela Srbija vsled te turške počasnosti. Turčija je seveda zopet takoj obljubila vse mogoče, vendar pa je malo upanja, da bi kmalu sultan in njegova zavlačevalna politika kaj storila, kajti znano je, da je angleški vpliv veljaven pri sultanu in da hoče Anglija škodovati Srbiji in Avstro-Ogerski s tem, da kolikor mogoče prepreči vzhodne železnice in s tem gospodarstveno-politični napredek srednje Evrope. — Komisija, ktere nalog je presoditi finančno stanje, bo že v prihodnjih dneh objavila vspeh svojega delovanja. Vukašin Petrović, bivši finančni minister, izdal bo brošuro, v kateri bo opravičeval svoje finančno gospodarstvo. To zagovorniško knjižico pričakuje Srbija zelo radovedno, vendar pa se že sedaj govori o njej jako nezaupljivo.

Bolgarska vlada se boji, da bodo vsprejele vse velesile novi rusko-turški predlog. Sklenila pa je, da bo branila vhod v Bolgarijo vsakemu komisarju. — Knez je že v denarnih zadregah. Vendar pa ga je za sedaj še rešil strije njegov, vojvoda Aumaleski, ki mu je zdatno podporo dovolil. Koburžan je zgubljen, kakor se je to zgodilo Batenberžanu, ako mu poide zopet denar in ako strije ne bo hotel v drugič globoko seči v svojo blagajnico. — Stambulov odpotoval je v Küstendil in Dubnico, da bo tam nadzoroval preganjanje roparjev.

Tudi **Rusija** trudi se na vso moč, da bi spravila svoje finace v red. Finančni minister Vyšnjegradsky kazal je celo poletje veliko delavnost ter je Petrograd le enkrat ostavil z namenom, da se je z lastnimi očmi prepričal o težnjah ruske trgovine o priliki svetovnoznane somuja v Nižnem

Novgorodu. Vyšnjegradsky hoče najprvo odpraviti letni primanjkljaj, ki je na Ruskem od nekaj že v navadi. To hoče doseči deloma s znižanjem državnih stroškov, deloma pa s povišanjem dohodkov. Na tabakni žganje obrnil je vso svojo pozornost. Tabakni monopol od dne 1. januarja prihodnjega leta je dognana stvar. Nekako predrugačile pa so se razmere gledè žganja, odkar je Nemčija z novimi postavami pridobila svoji industriji žganih pijač tako trdno podlago, da Rusija v tem oziru ne more tekновati s svojo sosedinjo. Kako da finančni minister štèdi, označuje nam najbolj okoliščina, da s svojimi reformami niti ni prizanesel carjevemu dvoru. Z dovoljenjem Aleksandra III. pomanjšal je plače dvornim uradnikom, znižal penzije, ter skrčil osobe dvornih uradnikov od 405 na 230. Sploh pa se drži Rusija v najnovejšem časi načela, da so vravnane finace najboljša podlaga zdravemu državnemu organizmu. — Kakor objavlja nemška „Petersb. Ztg.“, namerava vlada povišati carinsko tarifo. Izmed 241 točk ostalo bo nespremenjenih bajè samo 88.

O dogodku na **francoski** meji znane so sledeče podrobnosti iz poročila generalnega prokuratorja v Nancyji: V soboto krog 11. ure odšla je iz 5 ljudi obstoječa družba na lov blizu nemške meje. Dragonski poročnik Wangen pl. Geroldeck, ki je bil civilno oblečen, dobil je svoj določen prostor z gonjačem Brignonom, očetom 4 otrok. Komaj se je ostala družba nekoliko odstranila, začela je trikrat strel. Hitela je nazaj ter zagledala oba krvaveča na tleh, gonjača komaj 3 metre od meje s kroglo v trebuhu, poročnika pa petnajst metrov od meje z razdrobljeno nogo. Rujanec je povedal, da so bili to strelji iz puške-repetirke. Niti on niti gonjač nista čula kakega klika. Generalni prokurator konstatoval je uradno te okoliščine in krvave madeže na francoski zemlji. Med preiskavo prišel je nemški komisar Schirmeck z nekaterimi logarji ter se posvetoval s prokuratorjem. Komisarjeva izjava glasi se tako-le: Mož, ki je streljal, je vojak Rihard Kauffmann od lovskega bataljona „Zabern“ ter je imel povelje, podpirati gojzdne čuvaje ob meji. Kauffmannu je mislil, da hočeta lovca prekoračiti mejo. Zavpil je bajè trikrat: „Stoj“, potem pa je streljal, ker je mislil, da ima pred seboj tatinske lovce. Francoza pa tajita, da sta videla in čula moža, ki je bil 80 korakov od meje skrit za drevesom. Prvi strel ni zadel nikogar, pri drugem in tretjem pa ste bili zadeti žrtvi. Nemški kakor francoski listi pišejo zelo zmerno o tej zadevi ter upajo, da se bo mirno rešila. Francoska vlada zahteva odškodnino za ubogo gonjačevo družino in primerne zadoščenja za ranjenega častnika.

Belgijska vlada predložila bo zboroma v prihodnjem zasedanji načrt zakona o splošni orožni dolžnosti. Načrt predelan je sedaj tako, da bode zanj glasovala lahko tudi klerikalna večina. — Topničarstvo pomnožila bo vlada za dva polka, ne da bi s tem posebno obremenila proračun. Častnikov ima vojna toliko odveč, da bi to izvela lahko brez posebnih stroškov. — Industrija z železom in premogom jela se je nenadoma razviliti v minolem tednu. Mnogo plavžev, ki so mirovali, pričelo je delati in promet s premogom po železnicah podsetil se je v prav kratkem časi.

Nekateri **nemški** listi preklicujejo vest, da se bo knez Hohenlohe odpovedal svoji službi ali da bo šel kot veleposlanik v Petrograd. Istina je, da je pododaval knez po knezu Wittgensteinu velikansko posestvo, ter da po znanem ruskem ukazu ne more nobeden tujec postati zemljišk posestnik na Ruskem. Hohenlohe odpotoval bo na vsak način v Petrograd, da bi ga tam opróstila vlada napominanega ukaza. V Vilni izhajajoči vladni list napada zaradi tega kneza, češ, ko bi mu vlada v tem oziru uslišala

Odlični Kranjci.

(Dalje.)

Krašovic Janez, roj. 4. jun. 1750, posvečen 1778, kapelanoval je v Rogateci in Zavračah, potem pa je služil 6½ leta kot lokalni kapelan pri svetem Janži na Goričaku v Zavrački župniji. Zaradi bolehnosti je stopil v pokoj in ko je bil nekoliko okreval, pomagal je v dušnem pastirstvu pri sv. Trojici v Slov. gor. Dne 11. dec. 1795 je nastopil župnijo pri sv. Janži na Dravskem polji, kjer je služboval do 28. febr. 1807, ko je odšel župnikovat na Hajdin. Ondi so 27. maja 1809 Francozi v farovž vdrli in mu 600 gold. lastnega in cerkvenega denarja vzeli¹⁾, zato je dal nad vratini napraviti sledeč kronogram: „A GaLLIs hVsarIs paroChVs DiE XXVII. Mense VirentI spoLIatVs fVIt.“²⁾ Umril je na Hajdinu 4. junija 1818.

Panijan Janez Alojzij „Carniolus ex campo Metlingensi, Ss. Theologiae Baccalaureus ordinatus in Presbyt. a Rdmo. Eppo Bujensi Bujae Anno 1749 die 28. Octobris ad tit. Illustr. comitis de Barbo.“³⁾

¹⁾ J. Orožen, I. 520.

²⁾ S. Povoden, „Beitrag zur Kirchengeschichte“ (rokopis).

³⁾ Vizitacijski zapisnik od l. 1760.

Od 20. aprila 1752 kapelanoval je kratek čas pri sv. Križi na Murskem polji, od junija 1755 do dec. leta 1761 pa v Ljutomeru. Od ondot se je podal zopet k svetemu Križu, kjer je služboval blizu 12 let.⁴⁾

Tomec Miklavž „Metlingensis“, 1789 kapelan v Zavračah.⁵⁾

21. Sv. Michael pri Novem mestu.

Znane Jožef „Illyrus e S. Michael penes Neustadt“, 24 let star je bil pri sv. Andraži v Lavantinski dolini posvečen 6 sept. leta 1812 v subdijakona, 8. sept. i. l. v dijakona, 13. septembra i. l. pa v mašnika.⁶⁾

Znane Martin, roj. 1721, posvečen 21. sept. 1748 od Oglejskega očaka kardinala Delfina v Vidmu „ad tit. Dni L. B. de Jurizh ad Dominium in Strugg in inferiori Carniolia“. L. 1759 kapelanoval je pri sv. Benediktu v Slov. gor.⁷⁾, julija 1761 postal pa je župnik v Negovi, kjer je l. 1763 dal postaviti farovž. Umril je ondi 11. dec. 1791.⁸⁾

22. Moravce.

Detela Jakob, roj. 1. novembra 1783, po-

¹⁾ Matrike Ljutomerske in sv. Križa.

²⁾ Vizitacijski zapisnik od l. 1789.

³⁾ Zapisnik ordinacij Sek. škofije.

⁴⁾ Vizitacijski zapisnik od l. 1759.

⁵⁾ J. Orožen, I., 260.

Oh, kako čuti Jaka, da se je motil! Ta smeh-ljaj nevestin in posmeh; kdo vé, misli-li nanj! Sreča gleda jej iz oči in srce se raduje! —

Jaka se je obrnil. Izprevidel je, da je nebeški Oče povsod, in zato je šepetal s povzdignjenimi očmi:

„Odpusti mi, moj Bog, in dodeli jej srečo!“

In odšel je zopet. Tu v Brezovcu ne more ostati dalje, šel bo čez Vublane domov in s potoma pogledal, kje bo Majduša bivala.

In na isti cesti, kjer je poprej sklepal maščevanje, pobiral in odstranjeval je skrbno kamenje s pota, da pojmeta ona dva lažje od poroke.

Čez jedno uro odzivala se je njegova piščalka po vasi; danes v dan Majdušine svatbe bil je so-sebno dobre volje in nerad stopil bi v hišo neglašen. Videl je tudi vračujočo se dvojico. Pred hišo, kjer bo Majduša s Tomažem srečna, čakala ju je starka z otrokom, in vsi štirje so se smejali. Pri tem vselil se je tudi v njegovo dušo blag mir, in vsa prejšnja trpkost bila je pozabljena. J. Z.

prošnjo, potem bi se Nemci po vsej pravici norčevali, da so v Rusiji postave le za reveža. Vilnski „Vjestnik“ pravi norčuj se, dediči kneza Wittgensteina naj bodo le zadovoljni, da morejo v žep vtakniti toliko milijonov. Knez Hohenlohe mora tedaj postati rusk podložnik, ali pa odpovedati se dedšćini. Listi, ki nočejo verjeti, da se bo knez odpovedal namestništvu v Alzaciji in Loreni, vedó iz zanesljivega vira, da bo prepisal knez vse rusko premoženje svojemu sinu, ter da bo ta postal namesto očeta rusk podložnik. — Nemški cesar prišel je véeraj s svojim spremstvom v Baden-Baden; na kolodvoru pozdravil ga je braziljanski cesar.

Italijanski ministerski predsednik Crispi osmešil se je grozno pred svetom s pismom, ktero je poslal Rimskemu županu in v kojem daruje velikansko svoto — 10.000 lir v namen, da bi se ustanovil zavod za zapušćene otroke. Stvar je sama na sebi hvalevredna, ko bi ne bila Crispiju le sredstvo, da bi ž njo poveliceval sedanjo in sramotil prejšnjo, papeževo vladno dóbo. Ministerski predsednik piše med drugim: „Bilo bi to v resnici kulturno delo, da bi se tudi v Rimu ustanovil tak zavod za uboge zapušćene otroke, kakor se je to zgodilo tudi že drugod“. Ta zaušnica pa je zadela le Crispijevo lice, kajti vsakemu je znano, kako je skrbela vselej papeževa vlada za pouk in izrejo sirot, kako tudi še danes podpira papež revno mladino, akoravno je oropaneec, brez svetne oblasti. Kako je mogel Crispi prezreti v Rimu: apostolski zavod sv. Mihaela za rokodelske ućence, sirotiške zavode pri angeljski Mariji, Tata Giovanni in Santa Maria in Aquiro; poljedelsko učilnico v Vigna Pia, zavode za slepce in mutce, mnoge zavode za zapušćene deklice in velike in mnogobrojne ustanove za uboge neveste?! Koliko ljudskih šol so v večnem mestu ustanovili papeži, celó takih, na kterih se poučujejo otroci zvečer, ako si morajo svoj kruh služiti med dnevom zaradi prevelike revšćine. Italijanska vlada hoće svoje krivićno postopanje proti papežu olepšati s tem, da z lažmi črni pred svetom prejšnjo vlado rimskih papežev. To pa ji pać ne bo dosti pomagalo, kajti pravica mora slednjíć vendar zmagati. — V Mesini umrli so eden in isti dan prefekt, policijski ravnatelj, prvi nadzornik in prvi delegat policijskega urada. Iz tega sklepajo, da je brž ko ne kolera hujša, kakor to poročajo vladna poročila.

Angleško ministerstvo je sklenilo, da bo Anglija dovolila v zvezi s kanadsko vlado letno podporo, s kójo se bo ustanovila poštna zveza med Vancouverom, Japonom in Kitajem. Parniki odhajali in prihajali bodo vsak mesec po enkrat.

Afganistanski emir je toliko bolan in slab, da se niti ne more preseliti iz svojega letovišća Paghme v Kabul. Abdullah kan Birjandi, poveljnik 2000 moć moćni vojni, ušel je s svojo armado v Koijaimaisil, da se bo pridružil Ejubu kanu.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 25. septembra. (S higijenskega kongresa.) Véeraj popoldne mi je bila žala dolžnost stopiti na preznico ob bolniško postelj že ostarelega mi strica. — V véer došel od tod v Ljubljano sem napolnil svoj kovčeg; vsedel se po polnoći v kurirni vlak ter poslušal že danes po 11. uri v metropolitanski cerki sv. Štefana na Dunaji lep cerkven govor. — Hiter je, kaj ne častiti bralec, današnji svet? — Ko bi ga tudi videti ne bil mogel,

svećen 5. nov. 1809, kapelanoval je v Libelićah 1810, v Doberli vasi 1810, 1811, v Dravbergu 1811, 1812, v Slovenski Bistrici 1812, 1813, v Polićanah 1813—1815, v Ribnici 1815, 1816, v Starem trgu 1816—1819, v Braslovćah 1819—1821, v Loćah 1821—1823, pri sv. Petru pod sv. Gorami 1823, 1824. Dné 26. junija 1824 nastopil je župnijo v Žolepahu, kjer je služboval do 22. aprila 1838, ko je postal župnik pri sv. Petru pod sv. Gorami. Umril je ondi 30. jun. 1857.¹⁾

Matićek Klemen, posv. od Lavantinskega škofa Lenarta „ad tit. prov. Nobilis armigeri Cristofori Gall de Rudolfseeckh“ na kvaterno soboto: „Venite adoremus“ l. 1510 v dijakona, na kvaterno soboto: „Veni et ostende“ i. l. pa v mašnika.²⁾

Merva Ignac, „Carniolus Moreitschensis“, 24 let star v mašnika posvećen 21. maja 1775.³⁾ L. 1781 bil je kapelan v Leskoveci, od tam pa je maja 1783 prišel v Hoće. L. 1785 se imenuje kurat pri sv. Miklavži na Dravskem polji.⁴⁾ Umril je kot provizor na Gori 24. novembra 1796, 43 let star za sušico.⁵⁾

¹⁾ J. Orožen, II., b., 140 in VI., 386.

²⁾ Zapisnik ordinacij Lav. škofije.

³⁾ Knezoškofijski arhiv v Gradci.

⁴⁾ Hoćke matrike.

⁵⁾ Mrtvaška knjiga Gorska.

(Dalje prih.)

po besedi bi bil uganil govornika, te cerkve pridigarja Josipa Koča. Pred dobrim letom sem ga namreć spoznal, ko je stopivši na prižnico v Lurski baziliki zaćel s priprosto besedo, a besedo iz srea: „Je-li res; ali pa se le motim, da smo dospeli na kraj svojega namena? Res je toraj, da mi je usojeno spregovoriti do Vas tu na tako svetem kraju, v slavnem Marijinem svetišći v Lurdu.“ Govoril je danes opirajoć se na evangelij današnje 17te pobinkoštne nedelje: kako je vse sree — ne le polovico! — treba darovati Bogu. Posebno veliko povesti iz starega in novega zakona je navajal za utrditev, rabeć v isto pojasnilo tudi starih klasikov izreke in nazore. Glas je pridigarju Kochu ponosen; jezik lep nemšk; ponaša s cela strnjena z govorjeno besedo; v govoru pa mu je tista neprisiljena lahkoba, ki si morda najlože pridobiva simpatij. Po pridigi ob 12tih se je zaćela ob velikem altarji tiha sv. maša z dvema blagoslovoma. Ko so zadonele k introitu orglje, zapela je tudi vsa velika množica navzoćih skupno nemško pesem: „Pred stolom“. — Kadar mi zazvoni ta nemški tekst „Hier liegt“ v uho, vodi me spomin do očeta, ob čegar grobu na Rodinah sem bival tudi še le pred nekterimi urami. S kakim ginjenjem so namreć uprav to mašno popevali oće pred malo leti še gori v Smokući in sicer tako, kot so se je ućenćek naućili v Gorenjem bližnjem Celoveci. Nikoli še ne in tudi danes nisem slišal velićastne „Hier liegt“ brez mokrega očesa. In če mi je danes v cesarjevi prestolnici in v cesarstva prvi cerkvi tudi tako bilo, posebna hvala še tebi, ti vneto pevajoći sosed menda delalnega stanú, ki si bival vse sveto opravilo tik mene in si svoj lepi bariton tako krepko prilagal tem burnim valovom ljudskega petja, dvigajoćim se iz Dunajskih vnetih sre. — Naj ti bo to moje prvo poročilo z zdravstvenega kongresa, vdani mi bralec v sladkem domovji, kos dušne higijene. A „Jove principium“ je tirjal kedaj pagan; midva pa reciva danes: „Z Bogom zaćniva“ imenitne posvete za ljubo zdravje človećanstva.

Iz Podzemlja, 26. septembra. 19. septembra bi je za nas Podzemeljćane radosten dan. Ta dan namreć delili so naš prevzvišeni knezoškof zakrament svete birme. Koj potem, ko se je raznesla vesela vest, da bodo prevzvišeni knez letos na svojem pastirskem potovanji obiskali tudi našo faro, takoj zaćeli so se gibati tudi Podzemeljćani. Č. g. župnik dali so v ta namen cerkev zunaj in znotraj pobeliti in poslikati, tako, da se sme cerkev sedaj primerjati z najlićnejšimi.

Pa tudi sicer so skrbeli farani za dostojen sprejem višjega pastirja. Že na poti v Metliko pozdravljaj jih je v Gradacu grom topiće in pri mostu slavolok z napisom: „Pozdravljen sredi naših trat, Sredi bujne Belokrajne!“

V nedeljo popoldne pa, ko so imeli prevzvišeni k nam dospeti, bilo je vse na nogah. Za dvema zastavama, kteri sta nosila cerkvena ključarja, uvrsté se farani paroma, ter se podadó knezoškofu na proti, na čelu njim domaća duhovšćina. Ni bilo treba dolgo čakati; kmalu nam naznani strel topića, da so visoki gost blizo. Prišlega kneza pozdravi domaći g. kaplan v imenu Podzemeljske fare in na-to se v istem redu napotimo nazaj v farno cerkev. Na tej kratki poti pozdravljajli so višjega pastirja razni slavoloki.

Drugi dan vrelo je ljudstvo na vse zgodaj v cerkev. Sveto opravilo prićelo se je ob 9. uri in je trajalo do 1. ure popoldne.

Obeda v župniji vdeležilo se je obilo gostov, daljnih in bližnjih. Poleg duhovnikov bilo je tudi nekaj svetnih, med njimi okrajni sodnik Metliški g. S m o l a in oskrbnik nemškega viteškega reda gosp. K a m e n š e k.

Le prehitro so nam minuli trenotki njihovega bivanja med nami Belokranjci. Istega dne popoldne odpotovali so v bližnjo faro Semić, kjer so sklenili svoje pastirsko obiskovanje.

Naše slovstvo.

„Vestnik šolske družbe sv. Cirila in Metoda“.

I. Izdalo in založilo vodstvo. V Ljubljani 1887. Tisk „Katoliško Tiskarno“.

To je drobna, 55 strani obsegajoća knjižica, ktero je izdalo in te dni razposlalo vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda. „Vestnik“ nas seznanja z vsem dosedanjim delovanjem Ciril-Metodove družbe od

njenega početka pa do glavne druge skupšćine v Trstu dne 19. julija 1887. — Poroća nam vestno in natančno, kako se je društvo osnovalo; obširneje govori pa o prvi in drugi glavni skupšćini v Ljubljani in v Trstu. Družba Ciril-Metodova je, kakor tudi zasluži, že zeló razširjena po Slovenskem. Podružnic ima 64, družbenikov pa naznanjenih: pokroviteljev: 25 (3 pri osrednjem odboru); ustanovnikov: 516; letnikov: 2530; podpornikov: 871; dalje eden častni član (Monsignor Andr. Einspieler). Skupaj 4180 društvenikov. Podružnice so nabrale 11.334 glid. 28 kr. Naštete so po krajih vse podružnice po imenih. Edino to pogrešamo v „Vestniku“, da niso v njem objavljena pravila Ciril-Metodove družbe; posebnih odtisov je sicer razposlanih mnogo med ljudi, a taki papirji se hitro poizgubé, in nima jih človek hitro pri rokah, kader jih potrebuje; naj se toraj prihodnjemu „Vestniku“ prilože društvena pravila.

Tak je — pravi „Vestnik“ na koncu — društveni stan o II. veliki skupšćini. — Častiti rodoljubi sprevidijo, kje je bilo še ledino orati; kajti dokler se ne podvoji, potroji število družbenikov, nemogoće je vspešno delovanje.

Res, velik je korak, ki ga je storila družba v enem letu od I. do II. skupšćine; število podružnic se je hvalevredno ta čas pomnožilo zeló; a vendar „mnogo ledine je še, mnogo je križema rok“ in prićujoći „Vestnik“ ima ravno nalog, da vzbuja pri rodoljubih vnemo za Ciril-Metodovo družbo, da ž njo seznanja tudi prosto ljudstvo in tako vsestranski pospešuje njeno razširjanje.

Družba ta je podpore vredna in potrebna, da doseže svoj lepi namen. „Naša družba — govoril je prvosednik njen pri prvi veliki skupšćini — pospešuje slovensko šolstvo na katoliški podlagi. Katoliki smo vsi Slovenci; toraj naj bi je ne bilo slovenske hiše, ki te družbe ne pozná. Naša družba pospešuje slovensko šolstvo na n a r o d n i podlagi. Ker nismo narodni le z jezikom, naj bi moral družbi pristopiti vsak narodnjak. Naša družba politike ne pozná. Politika razjeda, nepolitika združuje: duhovnik, zdravnik, advokat, uradnik, učitelj, kupec, mešćan in seljan — tú v tej družbi bivamo vsi pod jedno streho; vsi jedno misleći za jeden blažen smoter — za pouk drage nam slovenske mladine vseh slovenskih pokrajin v milem maternem jeziku.“

Menim, da bo dosedanje posebno pa najnovejšé ravnanje našega naućnega ministra odprlo oči tudi tistim, ki upajo, da si po postavnem, parlamentarnem potu v kratkem času pridobimo versko, vsem narodnostim pravićno šolo, da so tisti časi še daleć, da si moramo, kolikor moremo, sami pomagati, ako hoćemo zabraniti vsaj najsilnejše, najbolj krićeće krivice, ki se godé slovenski mladini po šolah. — Trdno sicer pričakujemo od svojih državnih poslancev, da bodo gledé naših šolskih razmer izpolnili svojo sveto dolžnost — toda doseći kaj, to ni v njih oblasti — zato pa naj si narod kar mogoće sam pomaga na šolskem polji in v ta namen prav pridno snuje Ciril-Metodove podružnice. Sto podružnic mora biti zastopanih na tretji veliki skupšćini leta 1888. To bodi geslo vsem vnetim rodoljubom, prijateljem družbe Ciril-Metodove.

Domaće novice.

(„Deutsche Zeitung“ in rusko vseučilišće v Ljubljani.) Kdor pazno čita nemške liste Dunajske, ta se je že zdavnje uveril o brezsrarni taktiki teh židovskih mazaćev in njih pomagaćev Ljubljanskih, kteri dosledno grdijo in črnijo Slovence in v obće vse Slovane. Njim ni do tega, da bi izvešćali resnico o naših razmerah, ampak do tega, da bi o vsaki priliki ponižali Slovence. V ta namen jim je dobra vsaka prilika. Evo, ravnokar je „Wiener Allg. Ztg.“ povodom higijenskega kongresa na Dunaji upila v svojih predelih o žalostnih zdravstvenih razmerah na Slovenskem, da so Slovenci za kolere ubijali zdravnike ter se trmoglavo upirali vsem postavnim naredbam. In véeraj zvečer je izkokodakala nje sestra lažnjivka „Deutsche Zeitung“ grozno novico, da Slovenci hoćejo osnovati v Ljubljani — rusko vseučilišće! Temu glasu se res da nismo zaćudili, kakor i ne bi zastrmeli, ako bi nekega vroćega poletnega dne javila rećena obrekovalka, da Slovenci namerjajo premestiti v Ljubljano sedež ruskega cara in njegovih ministrov. Pri Dunajskih židih je vsó

na prodaj, samo istina ne. Mi izjavljamo, da so taka i jednaka obrekovanja in natolcevanja prepodla ter nedostojna i najmanj prosvetljenega naroda, in da se s tem nemški dopisniki obsojajo sami najbolj. Sicer vemo, za katerim grmom zajec tiči, ker se še dobro spominjamo žalostne podobe profesorja, baje trdega Nemca s slovanskim imenom, ki je nedavno moral oditi iz Ljubljane, iz naše slovenske metropole, ter zdaj njo in nje sinove, ker se drugače ne more maščevati, grdi in črni po nemških časnikih. Tak človek nima obraza.

(Umrli) je, kakor čujemo, danes dopoldne v Kamniku preč. g. o. Albert Pintar. R. I. P.!

(Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov) osnovalo si je v svoji hiši v Poljski ulici lastno gostilno, ktero je mestna gosposka že dovolila.

(Zdravstvene razmere Ljubljanske) so se zelo zboljšale; lansko leto je 95 ljudi več umrlo nego letos do meseca septembra.

(Vrta narodnjakinja) gospa Tavčarjeva podarila je dramatičnemu društvu za gledališki oder močnega lesa v vrednosti 50 gld. Naj je ta velikodušni čin drugim vzgled.

(Svoji k svojim!) Strugar g. Karol Vidmar otvoril je prodajalnice v poslopji čitalnice Ljubljanske. Dobiva se pri njem vsakovrstna strugarska tvarina po nizki ceni. Prevzame tudi vsa v to stroko spadajoča dela in kakoršno-koli popravlanje. Mož je delal tudi v inozemstvu, toraj je več mojster kot strugar.

(Oboroženih redarjev) število je magistrat pomnožil za dva moža, toraj jih je sedaj 18. To je hvalevredno.

(Mestni gozd Tivoli) se bode razdelil v več parcel. Sestavljena je v ta namen komisija, v kateri je tudi c. kr. višji gozdni komisar gosp. Piecka. Pričelo se je že z označenjem raznih vrst dreves. Od leta do leta se bode skrbelo za pravilno pogozdovanje ter posekalo zamrlo drevje. Odredjen je magistratni pomočni uradnik gosp. Gregor Eržen, da napiše po navodu veščaka dotične sezname.

(Program delitve premij za govejo živino), ki bode na Bohinjski Bistrici v torek 18. okt. t. j. na sv. Lukeža dan. Slavno c. kr. ministerstvo kmetijstva in slavni deželni zbor kranjski sta na predlog c. kr. kmetijske družbe kranjske blagovolila dovoliti, da se na Bohinjski Bistrici za Radovljiški okraj napravi delitev premij za govejo živino, in sta v ta namen dovolila potrebni denar. Namen tej razstavi in delitvi premij je: a) Da se živinorejci tega okraja s primerjanjem goved različnih krajev spodbudijo v napredek živinoreje in o njem poučijo; b) da se razvidi vspeh, ki se je vzlasti s pripomočjo državne podpore dosihmal dosegel pri reji naše domače goveje živine. 1. Pravice do premij na Bohinjski Bistrici imajo vsi živinorejci okraja Radovljiškega. 2. Do 9. ure dopoldne mora vsa živina na mestu razstave biti, in sicer posebej junci, in posebej telice in posebej krave na ograjah privezane. Vsak lastnik mora sam skrbeti, da ima njegova živina hlapca ali deklo, ki živini streže. 3. Živina, ktera hoče premije deležna postati, mora najmanj že pol leta lastnina tistega gospodarja biti, ki jo razstavi. To mora razstavnik dokazati s spričalom svojega županstva. 4. Možje, kateri bodo sodili premiranje živine, izberó se po dotičnem predpisniku c. kr. ministerstva kmetijstva in se morajo ravnati po propisih za to določenih. 5. Kdor je premije dobil, mora se s posebnim pismom zavezati, da bode spolnil vse, kar imenovani ministerski predpisnik veleva ter da bode premirano goved najmanj eno leto za pleme obdržal. 6. V razstavo se pripuščajo: junci (biki), ki so pol do 3 leta stari, breje telice, ki so najmanj 2 leti stare, molzne krave, ki so imele eno, dvojce, tri, štiri ali k večem 5 let. Goved smé biti izvirnega Marijadvorskega, Muriškega, Belansko-Pinegavskega plemena in pa mešana domača živina z prej imenovanimi 3 rodovi ali pa tudi z drugimi zlahtnimi rodovi ali pa tudi čisto domača živina. Za lepo živino so določene premije tako-le: I. premija (državna) za biko 30 gld. II. premija (deželna) za biko 25 gld. III. premija (državna) za biko 20 gld. IV. premija (državna) za biko 15 gld. I. premija (državna) za telice 20 gld. II. premija (deželna) za telice 20 gld. III. premija (deželna) za telice 15 gld. IV. premija (državna) za telice 10 gld. V. premija (deželna) za telice 10 gld. VI. premija (deželna) za telice 10 gld. I. premija (deželna) za krave 20 gld. II. premija (državna) za krave 15 gld. III. premija

(deželna) za krave 15 gld. IV. premija (deželna) za krave 10 gld. V. premija (deželna) za krave 10 gld. Opomba: Na dan delitve premij, t. j. na sv. Lukeža dan, bode na Bohinjski Bistrici tudi prvi letni in živinski somenji.

(Mariborska deželna bolnišnica) ima za 160 ljudi prostora, ter ji je 18 sob na razpolaganje; med temi so tri sobe za bolnike I. in II. razreda, dve sobi ste pa kužnim bolnikom odloženi. Sprejemajo se bolniki vanjo iz okrajev Maribor, Marenberg, Ptuj, Rogatec in Šmarije. V minolem letu jih je sprejela 1590; od teh je bilo 1043 moških in 547 ženskih. Od otroka plačuje se na dan po 20 kr., od odraslih ljudi pa: v I. razredu po 2 gold., v II. po 1 gld. 20 kr., v III. pa po 60 kr. Umrlo je v pretečenem letu ondi 196 oseb. Med temi je bilo 106 moških in 90 ženskih. 1079 oseb odšlo je ozdravljenih, 160 deloma ozdravljenih, 36 pa neozdravljenih iz bolnišnice. Postrežba bolnikov je v rokah usmiljenih sestrah že od leta 1885.

(Trboveljsko razstavo) obiskal je preteklo nedeljo deželni glavar kranjski, gosp. grof Thurn, danes pa tajnik trgovinske zbornice, gosp. Ivan Murnik.

(Odlikovanje.) Na bučelarstveni razstavi v Stuttgartu dobil je naš rojak g. Ambrožič iz Mojsstrane, ki je osebno obiskal razstavo, prvo darilo, srebrno kraljevo vrttembergško svetinjo, ktero mu je izročil princ Viljem.

(Umrli) je na Dunaji Lotar grof Hohenwart, drugi sin Karola grofa Hohenwarta, zastopnika Ljubljanskega mesta v državnem zboru.

(Med železniške vozove) zašel je po lastni ne previdnosti železniški delavec Janez Selan na Mariborskem kolodvoru 20. t. m. zvečer, kjer je vozove verižil. Vozovi so trčili skupaj in so Selanu zlomili levo roko in rebra so mu pretrli.

(Vojaška večerja.) S to jako pomenljivo vojaško zadevo, ki je za občno vojaško zdravstvo tako velikega pomena, pečali so se v poslednjem ministerskem zboru v Budimpešti pod predsedništvom presvetlega cesarja samega. Večerja se je v načelu dovolila in bo vlada v bodočem državnem zboru nasvetovala za vsacega moža po štiri krajcarje. Večerja se bo računila za vse moštvo od častniškega namestnika do poslednjega služabnika. Vpeljala se bo z novim letom 1888 in bo ali gorka ali pa mrzla, kakor bodo vojaki sami želeli.

(Iz Gradea.) Občutljivo hladno vreme smo tukaj dobili, odkar je v drugi polovici t. m. 20. in 21. septembra po gorenjem Štajarji velike gore sneg pobelil. Prestop iz znatne vročine v sedanjo prav jesensko temperaturo zvršil se je slično na tak način, kakor se je meseca junija mraz sprevrgel kar čez noč v hudo vročino.

(O jesenskih pridelkih.) Koruza obeta po Koroškem prav dobro, po Kranjskem slabo in srednjo, po Primorji pa prav slabo letino. Ajda je posebno lepa okoli Maribora. Krompir, kterega že ponekod kopljejo, se po Primorji, Kranjskem in Štajarskem vsled suše, ki ga je celih deset tednov privijala, ni nič kaj prida obnesel. Korošci ga bodo pa precej pridelali. Repa kaže različno, povprečno srednjo mero. Otave je veliko po Štajarskem in Koroškem. S hmeljem so bili zadovoljni na Češkem in v Galiciji, na Štajarskem pa ga je rja zdelavala, da letina ni, kakor bi lahko bila. Vina bo po Štajarskem še precej, koder ga ni toča pobila in strupena rosa vzela. Sadja bo srednjo mero.

Telegrami.

Praga, 27. sept. Dosedanji podžupan Šolc izvoljen je županom s 60 glasovi. Mladočeški kandidat dr. Podlipny dobil 16 glasov.

Berolin, 28. sept. „Nordd. Alg. Ztg.“ objavlja: Uradno je dognano, da je vojak na nemških tleh streljal v navidezna tatinska lovca ter da sta bila ta dva ranjena na nemškem ozemlju. „Norddeutsche“ obžaluje žalostni izid tega dogodka. Pravi, da je treba počakati, ali bo sodnijska preiskava razodela krivdo ali pa le prenašenost nemških uradnikov.

Novi, 27. sept. Angleško brodovje priplulo je danes semkaj ter bo ostalo tu do dnó 7. oktobra. Vojvoda Edinburški bival bo tri dni v Črnigori.

Rim, 27. sept. Po uradnih izkazih zbolelo je za kolero med dnem 12. in 19. septembra

105 oseb, katerih 38 je umrlo. V okolici okuženi so kraji Anagni, Segni, Vicovaro, Aletti in Albano. V Mesini ni kolera nič prenehala; v 24. urah zbolelo je 118 ljudi, 49 umrlo.

Umrli so:

23. septembra. Leopold Brunčič, čevljarjev sin, 4 mes., Reber št. 5, jetika.

26. septembra. Jera Gosar, mokrarjeva vdova, 66 let, sv. Petra cesta št. 45, jetika.

V bolnišnici:

24. septembra. Martin Ajdovšek, čevljarjev sin, 30 let, jetika. — Alojzija Höher, steklarjeva žena, 36 let, Heus.

Tuji.

26. septembra.

Pri *Stachu*: L. Allemant, zasebnik, s soprogo, z Dunaja. — S. Gallatsch, zasebnica, z Dunaja. — J. Popper, trgovec, z Dunaja. — R. Selenšek, kapelan, iz Polja. — F. Thomas, nadporočnik, iz Gradea. — A. Haindl, zasebnica, s sinom, iz Zagreba. — J. Klinsko, podpolkovnik, z družino, iz Slavonije. — M. Wirant, zasebnica, iz Celja. — Srečko Vallentsehag, krémar, iz Celja. — L. Vallentschagg, posestnik, iz Konjice. — A. Elambio, zasebnik, s soprogo, iz Trsta.

Pri *Stonu*: A. Stahl, inženir, s soprogo, z Dunaja. — O. Geel, zasebnik, z Dunaja. — H. Brucker, knjigovodja, z Dunaja. — J. Trostli, potovalec, z Dunaja. — R. Blechinger, poročnik, z Dunaja. — T. Mijajlowits, trgovec, s sinom, iz Belegrada. — S. Palman, posestnik parnega stroja, z Ogerskega. — F. Goldstein, potovalec, z Ogerskega. — A. Zinner, trgovec, z Ogerskega. — G. pl. Pongratz, bankir, s soprogo, iz Zagreba. — K. Pi-sel, stavbar, z družino, s Štajarskega. — A. Welcher, župnik, s Češkega. — J. Mlasko, župnik, od Sv. Miklavža. — J. Schlager, posestnik, iz Štajarskega. — F. Bernot, potovalec, iz Celoveca. — Boschetto, Laubmann, zasebnika, iz Tridenta.

Pri *Južnem kolodvoru*: Dr. J. Gruber, zasebnik, iz Gorice. — J. Janč, posestnik, s soprogo, iz Litije.

Pri *Avstrijskem caru*: P. Gaber, posestnik, s soprogo, iz Škofje Loke. — B. Sellak, posestnik, iz Škofje Loke. — A. Zmerlikar, nadučitelj, iz Šmar na.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		arabomera v mm	toplotera po Celziju			
27.	7. u. jut.	731.09	+ 1.8	sl. zap.	megla	12.00
	2. u. pop.	727.46	+ 11.6	"	oblačno	dež
	9. u. zveč.	725.39	+ 8.4	"	dež	

Zjutraj megla, slana, potem oblačno, po 4. uri dež, na planinah je padel zopet sneg. Srednja temperatura 7.3° C., za 6.5° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafno poročilo.)

28. septembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	81 gl. 25 kr.
Sreberna " 5% " 100 " (s 16% davka)	82 " 45 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	112 " 40 "
Papirna renta, davka prosta	96 " 15 "
Akcije avstr.-ogerske banke	881 " — "
Kreditne akcije	282 " 40 "
London	125 " 85 "
Srebro	— " — "
Francoški napoleond.	9 " 96 "
Cesarski cekini	5 " 95 "
Nemške marke	61 " 55 "

Tržne cene

dné 27. septembra t. l.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	5 85	Špeh povojen, kgr.	— 64
Rež,	4 55	Surovo maslo,	— 90
Ječmen,	3 25	Jajce, jedno	— 2
Oves,	2 60	Mleko, liter	— 8
Ajda,	4 22	Goveje meso, kgr.	— 64
Proso,	3 90	Telečje "	— 50
Koruza,	4 55	Svinjsko "	— 60
Krompir,	2 32	Kostrunovo "	— 34
Leča,	11 —	Pišanec	— 45
Grah,	12 —	Golob	— 17
Fižol,	10 —	Seno, 100 kgr.	2 41
Maslo, kgr.	1 —	Slama,	1 60
Mast,	— 66	Drva trda, 4 □ mtr.	6 39
Špeh svež,	— 60	" mehka, "	4 10

ŽELODČEVA ESENCA

lekarka Piccoli-ja v Ljubljani.

Ta esenca, ki se nareja po nekem receptu gospoda Dr. E. viteza Stöckla, c. kr. vladinega svetovalca in deželno-sanitetnega poročevalca za Kranjsko, je takozvana „Tinctura Rhei composita“, katera ozdravlja vse želodčeve in trebušne bolezni, odpravlja telesno zaprtje, zlato žilo itd. (glej navod, ki je vsakej steklenici pridejan). — Izdelovatelj jo pošilja v zaboječkih po 12 steklenic za 1 gld. 36 kr., poštno stroške trpé p. t. naročniki. — Te steklenice prodaja po 15 kr. eno, lekar Rizzoli v Rudolfovem in večina lekarn na Štirskem, Koroškem, v Trstu, na Primorskem, v Istri, Dalmaciji in v Tirolih. (1)